

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ, Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΓΗΣ

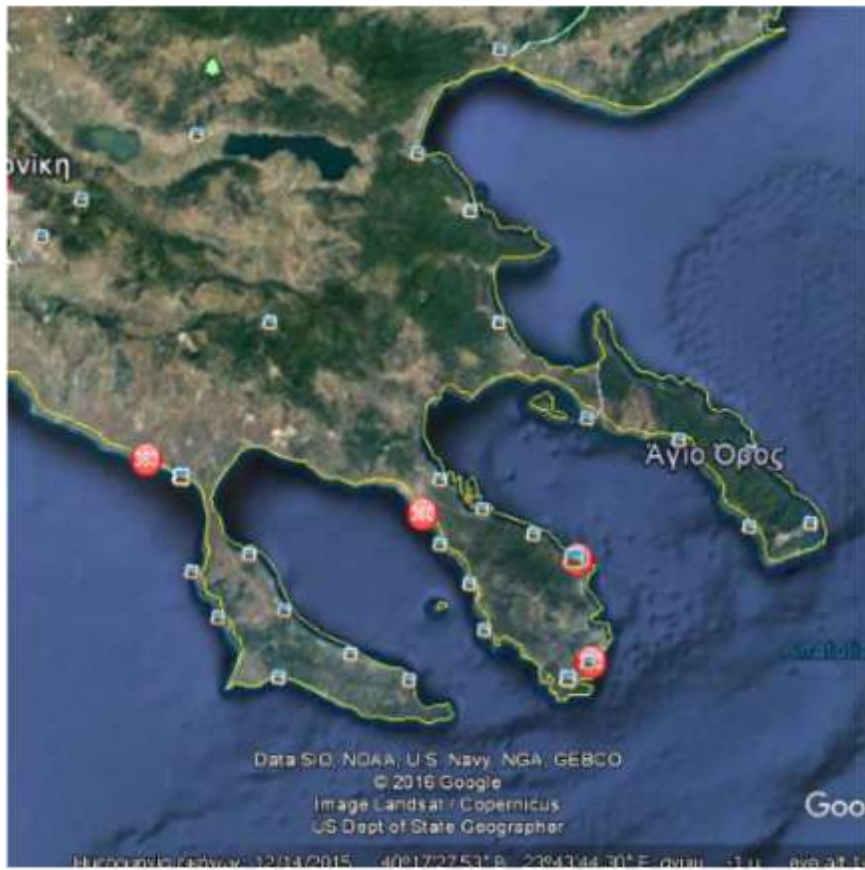
ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΝΑΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

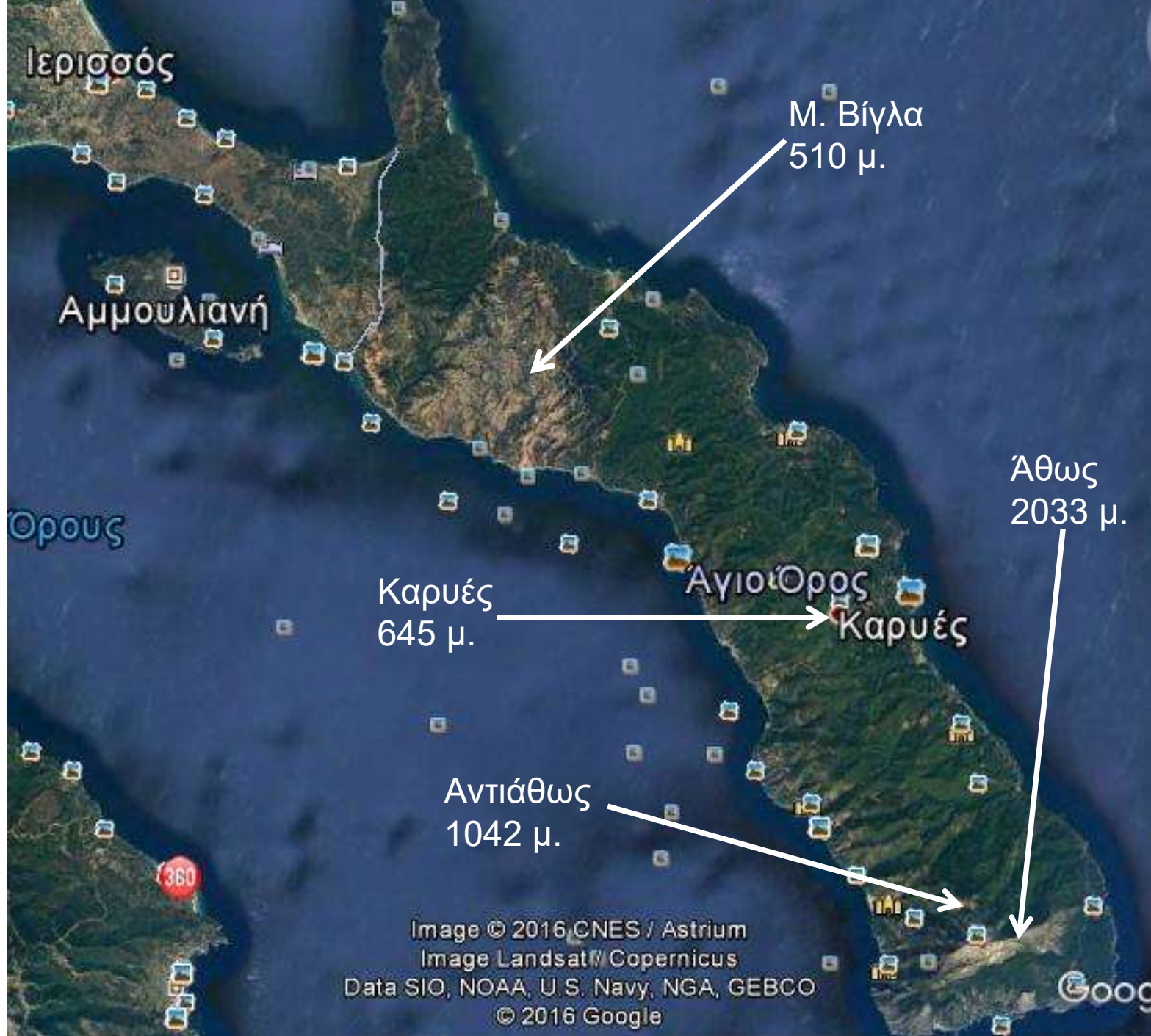

- ◉ Αρχαία Ιστορία, έως 9^ο αι.
 - Σύντομες αναφορές (Ηρόδοτος, Θουκυδίδης)
- ◉ Βυζαντινά χρόνια, 10^ος -15^ος αι.
 - Μ. Αθανάσιος ο Αθωνίτης
 - Ι. Μ. Μεγίστης Λαύρας, 963 μ.Χ.
- ◉ Νεώτερα χρόνια, 15^ος αι. έως σήμερα
 - 20 Μονές με τα αντίστοιχα προσαρτήματα (Σκήτες, Κελιά, Ερημητήρια)
 - Περίοδος ακμής, έως 20.000 μοναχοί και λαϊκοί

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ-ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ-ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ

- Κατεύθυνση: ΒΑ→ ΝΔ
- Μήκος: 40 χλμ.
- Πλάτος: 5-10 χλμ.
- Έντονο ανάγλυφο
- Υπερθαλάσσιο ύψος: 450-990 μ.
- Μέγιστο ύψος: 2033 μ.
- Έλλειψη ποταμών-λιμνών, ύπαρξη χειμάρρων
- Κλίμα: Μεσογειακού και Ηπειρωτικού τύπου

Ιερισσός

Αμμουλιανή

Μ. Βίγλα
510 μ.

Άθως
2033 μ.

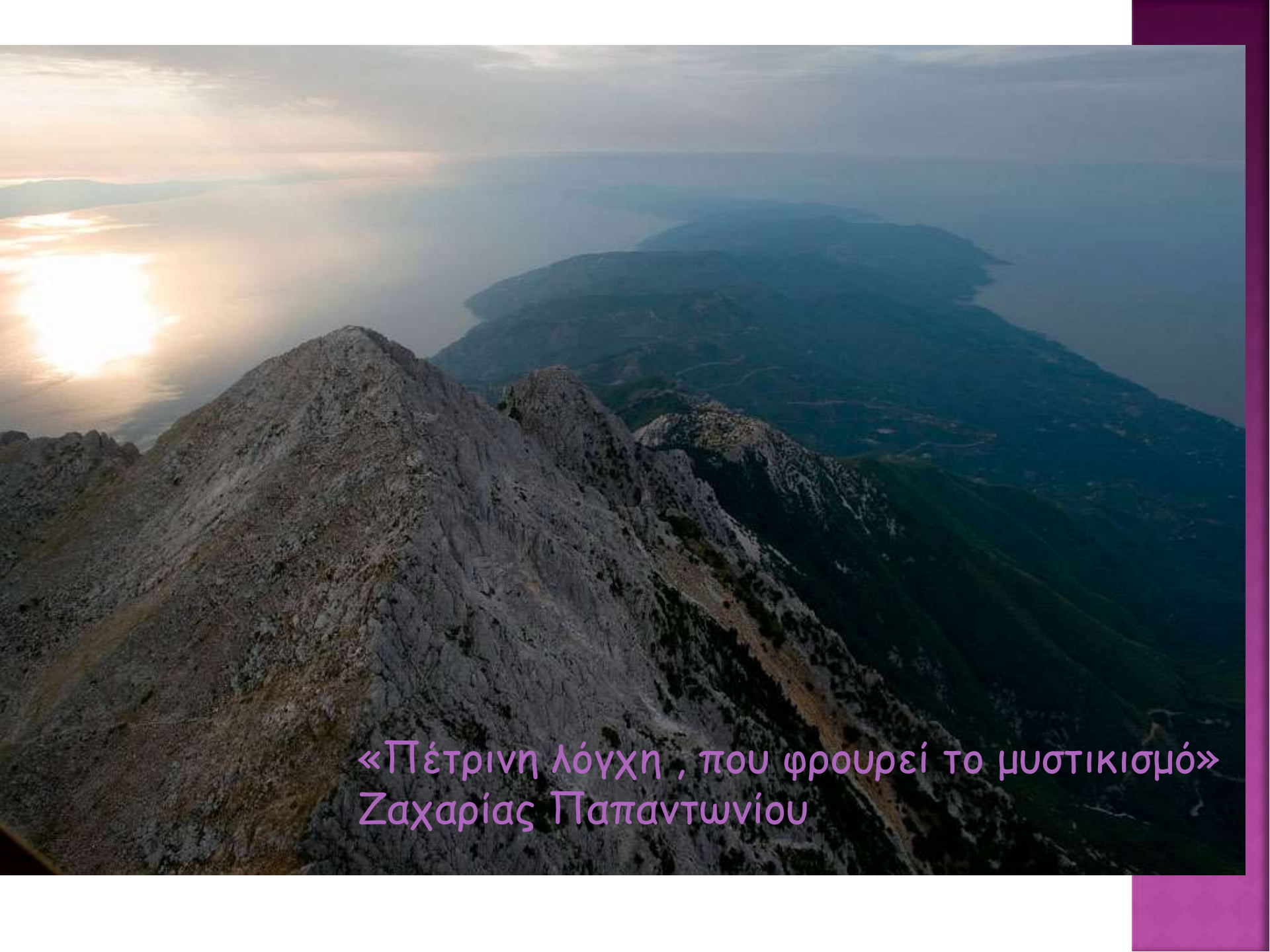
Καρυές
645 μ.

Αγιο Όρος
Καρυές

Αντιάθως
1042 μ.

Image © 2016 CNES / Astrium
Image Landsat/Copernicus
Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO
© 2016 Google

Google

An aerial photograph of a rugged mountain range. The foreground shows a sharp, rocky peak. The middle ground features several more rounded peaks and valleys, some with sparse vegetation. The background is a vast, hazy landscape under a sunset sky. The sun is low on the horizon to the left, casting a warm glow over the scene. The overall color palette is dominated by the blues and greys of the mountains and the oranges and yellows of the sunset.

«Πέτρινη λόγχη , που φρουρεί το μυστικισμό»
Ζαχαρίας Παπαντωνίου

ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗ -ΧΡΗΣΗ ΓΗΣ

**Σεβασμός στη μορφή
και στη φέρουσα δυνατότητα του τόπου**

Χρήσεις γης:

- Οικιστικές - Λατρευτικές Ανάγκες
- Βιοτικές Ανάγκες

Ι. ΜΟΝΗ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ

Ίσως κάποτε η ανθρωπιά να ζυγίζει πιο πολύ από την «πνευματικότητα», *Νικολάου Ιερομονάχου*

Ι. ΜΟΝΗ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ

Ο άνθρωπος μεταξύ ουρανού και γης

I. ΜΟΝΗ ΙΒΗΡΩΝ

Εδώ το παρελθόν έχει πολύ μεγαλύτερη αξία από το ζωντανό παρόν, αλλά πολύ μικρότερη από το μέλλον, *Νικολάου Ιερομονάχου*

I. ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

Ο χωματένιος άνθρωπος γίνεται τίποτα και κερδίζει τα πάντα,
Νικολάου Ιερομονάχου

I. ΜΟΝΗ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Το Άγιον Όρος αποτελείται από δύο λέξεις. Τη μία την περπατάς με τα πόδια. Την άλλη την ανεβαίνεις με την προσευχή, *Νικολάου Ιερομονάχου*

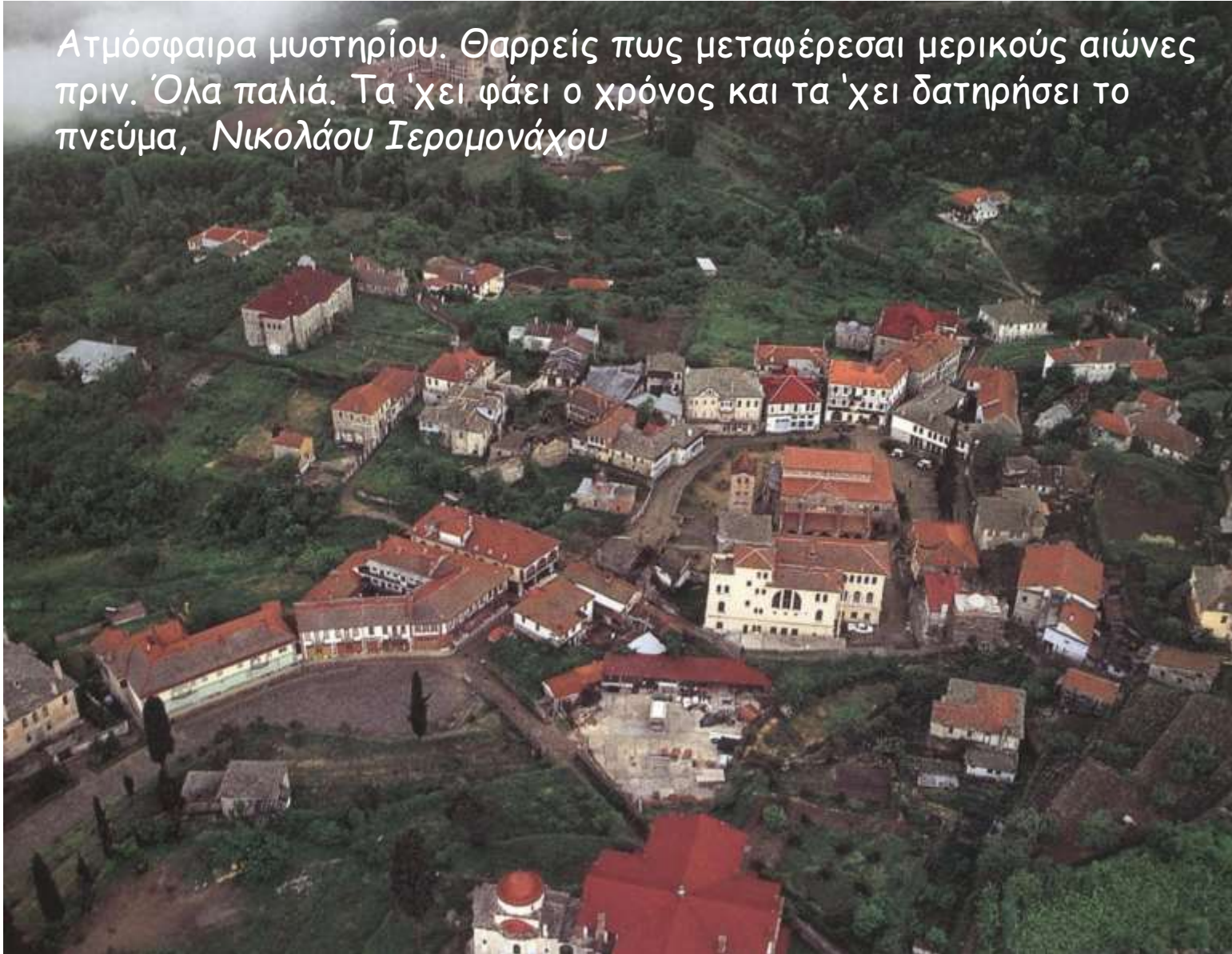
ΔΑΦΝΗ

Εδώ ιδρώνουν, δακρύζουν, ματώνουν οι ασκητές, αλλά ξεκουράζεται ο Θεός, *Νικολάου Ιερομονάχου*

ΚΑΡΥΕΣ

Ατμόσφαιρα μυστηρίου. Θαρρείς πως μεταφέρεσαι μερικούς αιώνες πριν. Όλα παλιά. Τα 'χει φάει ο χρόνος και τα 'χει δατηρήσει το πνεύμα, *Νικολάου Ιερομονάχου*

ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Ποικιλόμορφη:

- ◉ Θαμνώνες
- ◉ Δάση
- ◉ Γυμνή και βραχώδης άνω των 1500 μ.
- ◉ Ποσοστό δασοκάλυψης 90%

Ζώνες βλάστησης

- ◉ Παράλια ζώνη, 0-50 μ.
- ◉ Ευμεσογειακή ζώνη 50-600 μ.
- ◉ Παραμεσογειακή ζώνη 600-1200 μ.
- ◉ Εξωδασική ζώνη, πάνω από 1200 μ.

Ammophila arenaria (L.) Link.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

Αμμόφιλα,
αλοφυτικά είδη

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΑΡΙΑ

Quercus ilex

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΚΟΥΜΑΡΙΑ
Arbutus unedo

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΑΓΡΙΟΚΟΥΜΑΡΙΑ
Arbutus andrachne

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΦΡΑΞΟΣ - ΜΕΛΙΟ
Fraxinus ornus

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΚΟΥΤΣΟΥΠΙΑ
Cercis siliquastrum

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗ
Nerium oleander

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΔΑΦΝΗ

laurus nobilis

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΙΤΙΑ

Salix alba

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Platanos orientales

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΣΚΛΗΘΡΟ

Alnus glutinosa

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΛΥΓΑΡΙΑ
Vitex ugru

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΧΑΛΕΠΙΟΣ ΠΕΥΚΗ
Pinus Halepensis

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

*Cupressus
sempervirens*

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΖΩΝΗ
ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΑΡΚΟΥΔΟΠΟΥΡΝΑΡΟ
Ilex aquifolium

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΦΡΑΓΚΟΣΥΚΙΑ

Opuntia ficus-indica

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΕΡΕΙΚΗ Η
ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ
Erica manipuliflora

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΑΧΙΛΛΕΙΑ

Achillea grandifolia

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΓΑΪΔΟΥΡΑΓΚΑΘΟ
Cardhaus

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΑΝΕΜΩΝΗ

Anemone pavonina

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΑΓΡΙΟΦΑΣΚΟΜΗΛΙΑ
Cistus salvifolius

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΙΡΙΔΕΣ

Crocus pulchellus

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΚΥΚΛΑΜΙΝΟ
Cyclamen
hederifolium

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΟΡΧΙΔΕΑ
Dactylorhiza
sambucina

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΙΔΕΣ
Dianthus armeria

ΕΥΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΠΤΕΡΙΔΕΣ

Pteridium aquilinum

ΠΑΡΑΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ

Quercus frainetto

ΠΑΡΑΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΚΑΣΤΑΝΙΑ

Castanea sativa

ΠΑΡΑΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΕΛΑΤΟ ΤΟ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ

ΠΑΡΑΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ
ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

ΔΑΣΙΚΗ ΟΞΙΑ
Fagus sylvatica

ΕΞΩΔΑΣΙΚΗ ΖΩΝΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

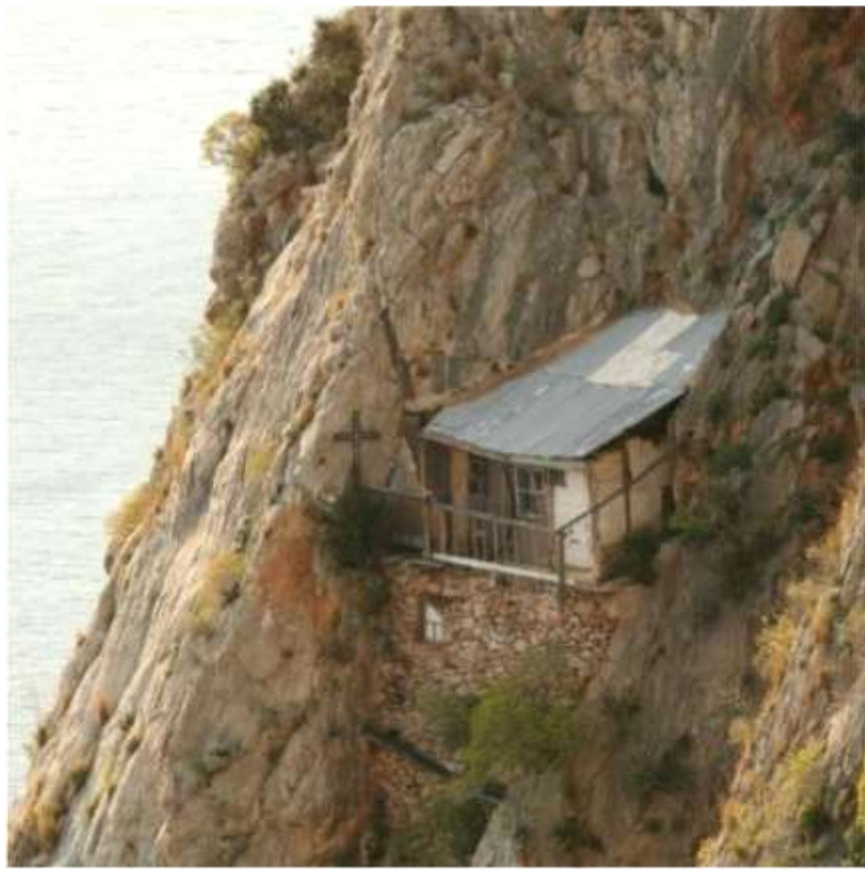
Θαμνώδης, ποώδης
βλάστηση

Ελαιοειδής δάφνη

ΘΑΜΝΩΝΕΣ

Garigue

ΦΡΥΓΑΝΑ
phryganae

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Παλαιότερα

⊙ Λαχανικά

- Όλα τα λαχανικά εκτός από ντομάτες-πατάτες. Έτρωγαν περισσότερα άγρια χόρτα.

⊙ Ψωμί

- Σταρένιο, αλλά κυρίως άπο κριθάρι-σίκαλη, παξιμάδι

⊙ Όσπρια

- Φασόλια, φακές, ρεβύθια, μπιζέλια, Φάβα, κουκιά.

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Παλαιότερα

◎ Ψάρια

- Μοναστήρια κοντά στη θάλασσα: Φρέσκα ψάρια
- Μοναστήρια μακριά από τη θάλασσα: Παστά

◎ Λάδι και κρασί, ελάχιστο ρακί

◎ Ελάχιστα γαλακτοκομικά και αυγά

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Παλαιότερα

⦿ Φρούτα

- Αυτά που καλλιεργούσαν

⦿ Γλυκά

- Με μέλι και πετιμέζι
- Κομπόστες
- Αποξηραμένα φρούτα

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΗ
ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Σήμερα

⊙ Λαχανικά

- Όλα (εντός και εκτός εποχής), πρωί και βράδυ

⊙ Ψωμί

- Σταρένιο (αλεύρι ολικής άλεσης)

⊙ Όσπρια

- Όλα, εκτός από ξερά κουκιά

⊙ Ψάρια

- Σαββατοκύριακο και εορτές
- Περισσότερο κατεψυγμένα
- Σπάνια παστό βακαλάο

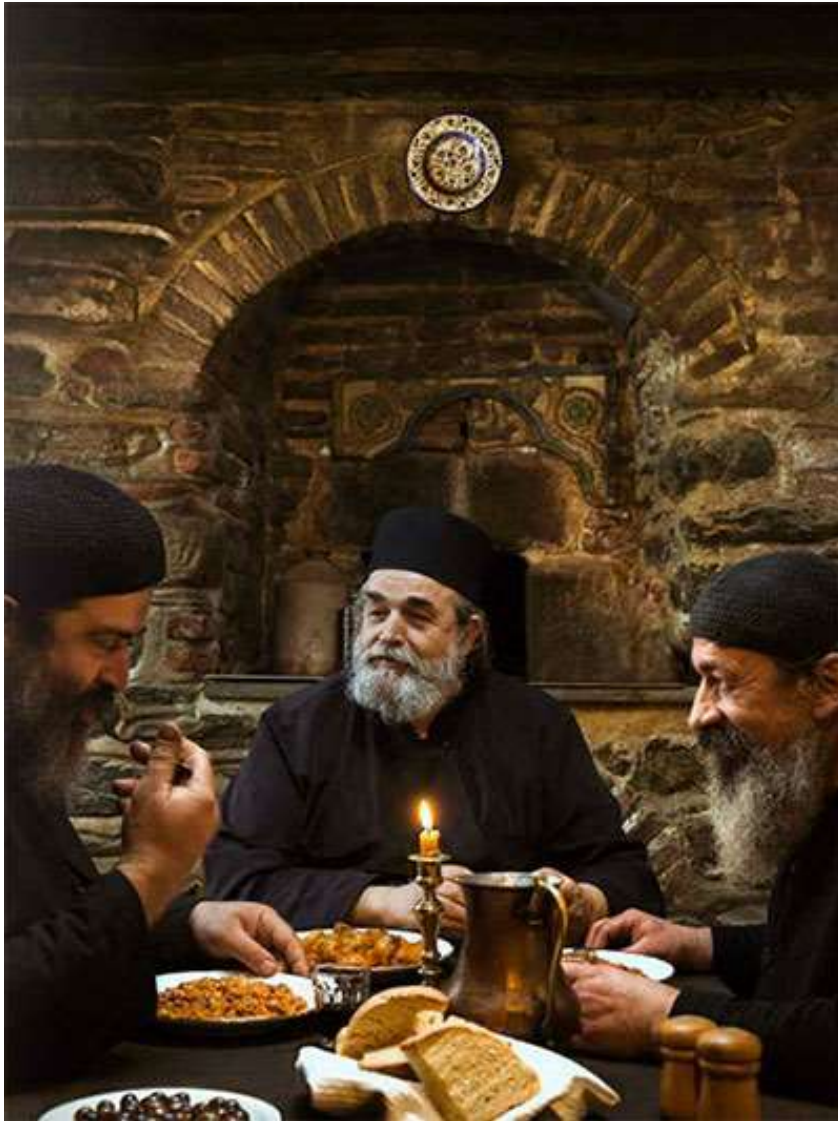
ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Σήμερα

- ◉ Λάδι, κρασί, ελάχιστο ρακί
- ◉ Γαλακτοκομικά
 - Αρκετά γαλακτοκομικά και αυγά (όταν έχει κατάλυση)

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Σήμερα

⦿ Φρούτα

- Όσα καλλιεργούν (και εκτός εποχής)

⦿ Γλυκά

- Περισσότερα από παλιότερα
- Κυρίως με ζάχαρη, λιγότερο με μέλι

Σε όλες τις καλλιέργειες, ακόμα και σήμερα, δε χρησιμοποιούν αγροχημικά σκευάσματα

ΠΑΝΙΔΑ

- ◉ Πτηνά 131 είδη
- ◉ Θηλαστικά 37 είδη
- ◉ Αμφίβια 10 είδη
- ◉ Ερπετά 14 είδη

Οι απότομες, ψηλές και βραχώδεις κορυφές, οι βουνίσσιες μυρωδιές, τα σπάνια είδη της χλωρίδας και οι ζωτικές μορφές της πλέον ασυνήθιστης πανίδας, που εδώ επαναλαμβάνονται σου δίνουν να καταλάβεις τι θα πει ανεμπόδιστο, αβίαστο, μη απειλούμενο στη φύση...

Νικολάου Ιερομονάχου

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«Μονάδες βλάστησης της ζώνης των αείφυλλων πλατύφυλλων του Αγίου Όρους», Ν. Αθανασιάδης, Κ. Θεοδωρόπουλος, Α. Γερασιμίδης, Ε. Ελευθεριάδου, Ι. Τσιριπίδης, Γ. Κοράκης

«Φυτά του Αγίου Όρους», Δ. Μπαμπαλώνας

«Η πανίδα του Αγίου Όρους», Κων. Βαβαλέκας

«Άγιον Όρος, το υψηλότερο μέρος της γης»
Νικολάου Ιερομονάχου

«Ομιλία στο συνέδριο Ογκολογίας»
Μοναχός Επιφάνιος

Σας ευχαριστούμε

Λάμπρος Ιωάννης

Φιλολόγος, Υπεύθυνος ΚΠΕ Αρναίας

Μπίνιου Ευαγγελία

Δασκάλα, Αν. Υπεύθυνη ΚΠΕ Αρναίας